

1. ΑΟΥΣΒΙΤΣ ΝΟΗ5365 ΕΦΥΓΕ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΞΕΤΡΥΠΩΣΕ ΤΟΝ ΜΑΞ...

Μέσο: ΕΘΝΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 03/04/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 03/04/2018

Σελίδα: 1

ΑΟΥΣΒΙΤΣ ΝΟ 115365
**Εφυγε ο άνθρωπος
που «ξετρύπωσε»
τον Μαξ Μέρτεν**
Ο 93χρονος Ρόμπυ
Βαράνο, που επέζησε
του **Ολοκαυτώματος** ► 37

Της
ΜΑΡΙΑΣ ΡΙΤΖΑΛΕΟΥ
mrizaleou@ethnos.gr

«**Ε**ίμαι τόσο γέρος που δεν ξέρω τι θα γίνει αύριο. Αλλά νιώθω τόσο γερός, για να φρονάξω σε όλους: Αποκαταστήστε την αλήθεια». Μόλις λίγες ημέρες πριν ο 93χρονος Ροφέλ (για τους φίλους Ρόμπυ) Βαρσάνο, ένας από τους τελευταίους επιζώντες του **Ολοκαυτώματος**, έγραφε στον Γιάννη Μπουτάρη για να τον ευχαριστήσει για τη μετονομασία της οδού Αθανασίου Χρυσούκου σε Αλβέρτου Ναρ. Προχθές το βράδυ έφυγε από τη ζωή ο επιζήσιος των στρατοπέδων Αουσβιτς - Μπίρκεναου, με τον αριθμό 115365 στο χέρι, ο άνθρωπος που βρέθηκε πρόσωπο με πρόσωπο με τον «σαφάγ της Θεσσαλονίκης», τον Μαξ Μέρτεν, τον Μάιο του 1957 στην οδό Χρυσούτου Σμύρνης στο κέντρο της Θεσσαλονίκης και οδήγησε στη σύλληψή του. Ο Μέρτεν δικάστηκε και καταδικάστηκε δύο χρόνια αργότερα, αλλά αφέθηκε ελεύθερος σε μια περίεργη συναλλαγή της κυβέρνησης του Κωνσταντίνου Καραμανλή με τη γερμανική του καγκελάριου Κόνραντ Αντενάουερ. «Ο δολοφόνος γυρίζει πάντα στον τόπο του εγκλήματος και ο Μέρτεν ήθελε να γυρίσει στην πόλη που αιματοκύλησε. Ο Ρόμπυ τον είδε, τον αναγνώρισε και, παρά το σοκ, πήγε στην Αστυνομία» εξηγεί στο «Εθνος» ο βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης του ΣΥΡΙΖΑ, Τριαντάφυλλος Μπαφιδής, προσωπικός φίλος της οικογένειας Βαρσάνο. Ο αιμοσταγής Μέρτεν, ο αμετανόητος στρατιωτικός ο οποίος επέβλεπε προσωπικά τη συγκέντρωση των Εβραίων και την επιβίβασή τους στα βαγόνια του θανάτου, ο αξιωματικός των ναζί που άρπαζε χρήματα και κοσμήματα -τον γνωστό ως «θησαυρό των Εβραίων»- δίνοντας ψεύτικες υποσχέσεις ότι θα τους έσωζε, οδηγήθηκε στο εδάφιο του κατηγορουμένου, αλλά η δίκη και η καταδίκη του συνιστούν μια σελίδα ντροπής της μεταπολεμικής Ιστορίας της Ελλάδας.

Το τελευταίο μήνυμα

Ο Μέρτεν καταδικάστηκε τον Φεβρουάριο του 1959, αλλά αποφυλακίστηκε και απελάθηκε λίγους μήνες αργότερα, καθώς η κυβέρνηση Καραμανλή ψήφισε νόμο «περί αναστολής διώξεων εγκληματιών πολέμου». Τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ευρώπη προκλήθηκε σάλος, ενώ έγινε γνωστό ότι η ελληνική κυβέρνηση πήρε 200 εκατ. μάρκα από το Βερολίνο. «Ξαναγράψτε την Ιστορία με αλήθειες. Όχι τις δικές μου αλήθειες, αλλά τις αλήθειες του κόσμου» έγραψε τρεις ημέρες προτού αφήσει την τελευταία του πνοή ο Ρόμπυ Βαρσάνο, ενώ για το συγκεκριμένο περιστατικό ανέφερε: «Στις αρχές της δεκαετίας του 1950 ήρθα πρόσωπο με πρόσωπο με τον Μέρτεν και συνέβαλα και εγώ στη σύλληψή του. Το πώς τον αντιμετώπισε το ελληνικό κράτος είναι άλλο θέμα. Το ζητούμενο για μένα ήταν να αποκαλυφθεί ο ρόλος του, να βγουν οι επιζήσιες και να τον κοπάδουν στα μάτια, όχι με μίσος, αλλά με μια διάθεση να τον περιγελάσουν, γιατί αυτοί τον νίκησαν και

1. Ο Ρόμπυ Βαρσάνο ήταν ενεργό μέλος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης, πανταχού παρών στα κοινά, μια εμβληματική μορφή της πόλης
2. Ο διαβόητος «σαφάγ της Θεσσαλονίκης», Μαξ Μέρτεν, συνελήφθη τον Μάιο του 1957, καταδικάστηκε τον Φεβρουάριο του 1959, αλλά αποφυλακίστηκε και απελάθηκε λίγους μήνες αργότερα, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μεγάλος σάλος
3. Μόλις 15 ετών ήταν ο Βαρσάνο όταν μεταφέρθηκε στο κολαστήριο του Αουσβιτς, πιασμένος από το χέρι του πατέρα του

Η τελευταία «απόδραση» του κρατούμενου με το νούμερο 115365

as ήταν εκείνος παντοδύναμος. Το ίδιο ήθελα να γίνει και για τους Έλληνες που συνεργάστηκαν με αυτόν και τους ομοίους του. Μα η "πατρίς ευγνωμονούσα" τους άρπαξε αιμώρτους, τους έδωσε αξιώματα, τους έκανε δρόμους». Η Θεσσαλονίκη αποχαιρέτησε τον Ροφέλ (Ρόμπυ) Βαρσάνο χθες το απόγευμα στο Εβραϊκό Νεκροταφείο της Στανρούπολης. «Ο Ροφέλ ήθελε να μιν

Ο 93χρονος Βαρσάνο, ένας από τους τελευταίους επιζώντες του Ολοκαυτώματος, έφυγε από τη ζωή προχθές το βράδυ

πάψουμε να προσπαθούμε για την αποκάλυψη της αλήθειας. Να υπάρχει ομόνοια και συμπίεση. Αυτό έλεγε κυρίως για τα παιδιά. Αυτά που, ευτυχώς, δεν είχαν τα δικά του βιώματα. Και αυτό πρέπει να συνεχίσουμε να κάνουμε, όσο δύσκολο και επώδυνο μπορεί να είναι» είπε αποχαριτώντας τον ο πρόεδρος του Κεντρικού Ισραηλιτικού

Συμβουλίου και της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης, Δαυίδ Σαλιτιέλ. Ο Βαρσάνο ήταν ενεργό μέλος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης, πανταχού παρών στα κοινά, μια εμβληματική μορφή της πόλης. «Ήταν μια ηρωική μορφή θα έλεγα, ένας ενεργός αριστερός, παρακολουθούσε καθημερινά τα δελτία ειδήσεων και μου τηλεφωνούσε για να κάνει παρατηρήσεις» αναφέρει ο Τρ. Μπαφιδής, προσθέτοντας ότι ήταν μέλος της δημοτικής κίνησης «Ανοιχτή Πόλη» και υποψήφιος διαμερισματικός σύμβουλος τμής ένεκεν. Επιστρέφοντας από το Αουσβιτς έμεινε στη Θεσσαλονίκη και δραστηριοποιήθηκε επιχειρηματικά στον τομέα των οπτικών, ενώ του άρεσε το γράψιμο. Για τον Ρόμπυ πατρίδα του ήταν η Θεσσαλονίκη, ενώ για τον αδελφό του, τους γονείς, τους θεούς, τους φίλους του -οντά 30 ψυχές- η παντοπνή «πατρίδα» τους ήταν το Αουσβιτς. Ο ουρανός, όπως έλεγε, του Αουσβιτς, όχι η γη του.

Ο ίδιος βρέθηκε παιδί ακόμη, μόλις 15 ετών, στο κολαστήριο του Αουσβιτς, πιασμένος από το χέρι του πατέρα του. Ήταν από τους ελάχιστους αυτούς της ηλικίας που έφτασαν εκεί και επιβίωσαν. Γι' αυτό και δεν έπαψε να μιλά για την οδυνηρή εμπειρία του. «Όλοι οι επιζήσιες δώσαμε αγώνα νύχτα-μέρα για να βγάλουμε αυτό το καταραμένο, καρβουνιασμένο μαυρο της ψυχής και του σώματος» τόνιζε χαρακτηριστικά. Το 2015 έστειλε επιστολή στον Γ. Μπουτάρη, μετά την αποκαθάρωση των πορτρέτων των διορισμένων δημάρχων της δικτατορίας και των κατοκικών δυνάμεων από το φουαγιέ της αίθουσας του Δημοτικού Συμβουλίου της Θεσσαλονίκης. «Όταν καρβέθηκαν από τον τοίχο τα πορτρέτα, αποκαταστάθηκε η ηθική τάξη. Είναι μια εξέλιξη που δικαιώνει τους αγώνες όλων μας για να ξεχάσουμε τους πρωταγωνιστές του διωγμού και να θυμηθούμε με σεβασμό τα θύματα» έγραψε ●